

Rak Iu.A.

Kyiv National University of Trade and Economics

METHODOLOGY OF ASSESSING THE LEVEL OF COMPETITION (CONFECTIONERY MARKET OF UKRAINE CASE STUDY)

Summary

The article is devoted to the elaboration and application of Methods for assessing the level of competition. There was substantiated practical importance of comprehensive approach to the assessment of the market environment. Also were considered directions of deepening the analysis of market processes and phenomena.

Keywords: methods, analysis of the market environment, competition, confectionery market, aggregate competition index.

УДК 332.12

СИСТЕМА ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Салівончик О.М.

Луцький національний технічний університет

У статті наведено систему державно-приватного партнерства в сфері розвитку соціальної інфраструктури регіону. Визначені основні напрямки удосконалення інституційних механізмів державно-приватного партнерства в Україні.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, соціальна інфраструктура, інституції, регіон.

Постановка проблеми. Базовою передумовою успішної реалізації проектів державно-приватного партнерства у різних секторах економіки та соціальної сфери є створення відповідного інституційного та нормативно-правового середовища. В Україні основні інститути такого середовища проходять сьогодні етап формування та розвитку. Існує нагальна потреба у дослідженні формування системи державно-приватного партнерства та визначення можливості його адаптації до особливостей розвитку різних секторів економіки та соціальної сфери України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велику увагу проблемам і перспективам становлення державно-приватного партнерства у сфері розвитку соціальної інфраструктури приділяли зарубіжні та вітчизняні вчені В.Г. Варнавський, В.М. Геєць, Р.С. Грінберг, В.В. Гуменюк, М.А. Дерябіна, В.В. Івантер, Т.І. Єфименко, М.В. Клінова, І.В. Запатріна, К.В. Павлюк, А.В. Кузнєцов, О.В. Мартякова, Ю.М. Пахомов, С.Є. Півоваров, Є.Л. Черевиков, А.А. Чухно, А.Н. Шохін, Є. Г. Ясін та інші науковці.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Нині існують серйозні проблеми, що суттєво гальмують упровадження державно-приватного партнерства в практичну діяльність, а саме:

- брак висококваліфікованих і авторитетних спеціалістів-практиків на регіональному і місцевому рівнях та нерозробленість відповідної інформаційної політики стосовно просування соціально-економічних переваг державно-приватної взаємодії;
- необхідність зрушень в організації управління державно-приватним партнерством, розуміння нового розподілу ролей та прийняття його інституціональних засад;
- відсутність Закону України «Про державно-приватне партнерство».

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження основних напрямків формування інституційних механізмів розвитку державно-приватного партнерства у сфері соціальної інфраструктури.

Виклад основного матеріалу. Однією з передумов розвитку соціальної інфраструктури регіонів

держави, формування її оптимальної територіальної організації, надання високої якості соціальних послуг виступає виважене інституційне забезпечення, що полягає як мінімум в синхронізації дій та узгодженості рішень на кожному рівні управління. Неefективна система інституційного забезпечення призводить до нездатності об'єктів соціальної інфраструктури в повній мірі задовольнити соціальні потреби населення, формує нерациональну територіальну організацію об'єктів соціальної інфраструктури, що призводить до порушення соціальної безпеки регіонів держави. На мою думку, формування виваженої системи управління розвитку соціальної інфраструктури повинно здійснюватися шляхом реалізації таких завдань, виконання яких забезпечить ефективну функціональну організацію виконавчої влади на центральному і регіональному та місцевому рівнях, де владна ієрархічна вертикаль зобов'язана підпорядковуватися оптимальному алгоритму управління розвитком соціальної інфраструктури між центральними і регіональними органами влади, в зв'язку із цим побудова системи державно-приватного партнерства в сфері розвитку соціальної інфраструктури регіону. Держава повинна залишити за собою ключову роль зі збереженням державної форми власності об'єктів соціальної інфраструктури та контролем за станом соціальної безпеки, цілісності майнового комплексу та стратегічної значимості соціальних об'єктів. В умовах обмеження державних фінансових ресурсів розвиток соціальної інфраструктури регіонів може бути забезпечений на основі державно – приватного партнерства.

Сучасні реалії вимагають формування нових механізмів реалізації влади і організації суспільного життя, що потребує нових форм співпраці держави, бізнесу і громадськості, яку пропонується називати державно-приватним партнерством. Як вдало зазначає Геєць В.М., «...необхідно забезпечити ідентифікацію в соціоекономічному вимірі партнерства держави і бізнесу. Їх ресурси (як людські, так і фінансові) дають підстави для успіху такого партнерства, оскільки на сьогодні має бути соціальна

спрямованість і соціальна відповідальність і держави, і корпорацій та корпоративного управління перед своїми працівниками і місцевим населенням, де розташована компанія та її підприємства, і суспільства в цілому» [2]. Тому необхідно забезпечити ефективний взаємозв'язок та взаємовідносини між державою, бізнесом та громадськістю. Система державно-приватного партнерства повинна передбачати наявність та дотримання філософії та етики бізнесу, ставлення держави до підприємництва в сфері розвитку соціальної інфраструктури, в економічних та політичних умовах, які держава створює для бізнесу для громадськості, ступінь довіри громадськості до держави, суспільства в цілому. Партнерство держави та бізнесу повинне охоплювати інфраструктурні проекти щодо будівництва доріг, залізниць, житлово-комунального господарства, охорони здоров'я, освіти, культурних заходів тощо. Водночас, держава повинна визначити перелік тих соціальних послуг, які вона надаватиме особисто і їх контролюватиме і координувати і ті соціальні послуги, які будуть в розпорядженні приватного бізнесу. Держава фінансуватиме лише ті соціальні послуги та соціальні програми, які визначені на законодавчому рівні і закріплені у відповідних нормативно-правових актах. Регіональні та місцеві органи влади повинні забезпечити та створити максимально сприятливі умови для розвитку соціальної інфраструктури.

Таким чином, основні напрями партнерства між державою, бізнесом та громадськістю спрямовані на:

- договори про партнерство між бізнесом та державою (владою);
- підтримка розвитку соціальної інфраструктури з боку держави;
- спільні конкурси соціальних проектів;
- реструктуризацію об'єктів соціальної інфраструктури (приведення в порядок об'єктів соціальної інфраструктури, комерціалізація соціальних об'єктів);
- реалізацію корпоративних соціальних програм (навчання кадрів, допомога в розв'язанні житлових проблем, оздоровлення тощо).

В основі державно-приватного партнерства лежить ефективний розподіл ризиків між сторонами. Так, держава зацікавлена передати приватному сектору ті ризики, якими він більш ефективно зможе управляти. За собою держава має залишити ризики, якими вона зможе управляти сама [1]. Таким чином, держава мінімізує власні ризики перекладаючи їх на бізнесові структури.

Отже, під спільною діяльністю держави та бізнесу розуміється часткова передача об'єкта соціальної інфраструктури у приватну власність. Така модель передбачає спільну діяльність щодо проекту. В цих проектах обидві сторони мають здійснювати інвестиції, але повний контроль щодо управління залишається за приватною стороною. Участь держави у таких проектах може мати різні форми, наприклад, надання пільгових кредитів, субсидій, передача активів тощо. Головні вимоги до спільної діяльності наступні: приватна сторона має бути обрана на конкурсних засадах; контроль залишається за приватною стороною; частка держави має бути чітко визначена; витрати повинні компенсуватися безпосередньо через стягнення плати зі споживачів

послуг; розподіл ризиків та прибутків має бути чітко визначений та узгоджений заздалегідь [4].

Також необхідно обрати інструменти інституційного забезпечення розвитку соціальної інфраструктури регіону. Під інструментами інституційного забезпечення розвитку соціальної інфраструктури будемо розуміти сукупність засобів впливу на об'єкти соціальної інфраструктури, ефективність яких визначає якість наданих соціальних послуг населенню. Інституційні інструменти, в залежності від поставленої мети (трансформація чи корекція інститутів, ліквідація інститутів, введення нових інститутів), забезпечують впровадження інституційного механізму регіональної економічної політики засобами адміністративних, економічних, інформаційних та громадських важелів управління. В якості таких інструментів виступатимуть ціноутворення, бюджетна кредитування, реструктуризація, персоналізація відповідальних осіб за розвиток соціальної інфраструктури регіону, укладення договорів співпраці на різних етапах державно-приватного партнерства у сфері розвитку соціальної інфраструктури регіону, створення венчурних фондів, податкові «канікули» в перші роки функціонування об'єкта соціальної інфраструктури, громадський моніторинг, експертиза виконання програм розвитку соціальної інфраструктури тощо [7].

Задля забезпечення прозорості та доступності інформації усіма зацікавленими особами (як державних, так і регіональних, місцевих органів влади, окремих суб'єктів господарювання) про стан та перспективи розвитку соціальної інфраструктури регіону, постійного моніторингу за рівнем її розвитку вважаємо за необхідне створити єдину інформаційну мережу «Соціальна інфраструктури регіону» [3]. В основі інформаційної мережі буде покладено принцип уніфікації інформаційних ресурсів стосовно потреб регіону у тих чи інших об'єктах соціальної інфраструктури; соціальних послугах; стану соціальної безпеки регіону; проблем, які виникають на різних рівнях управління, шляхів вирішення цих проблем тощо [5]. Така мережа дозволить на різних рівнях управління оперативно та мобільно реагувати на зміни, що відбулися у розвитку соціальної інфраструктури, здійснювати моніторинг розвитку кожного об'єкта соціальної інфраструктури, і на цій основі – розробляти виважену державну регіональну політику розвитку соціальної інфраструктури [6].

Отже, запропонований процес інституційного забезпечення розвитку соціальної інфраструктури регіону дозволить підвищити відповідальність державних та регіональних органів влади щодо надання якісних соціальних послуг населенню регіону, забезпечити координацію функцій управління розвитком соціальної інфраструктури як по вертикалі так і по горизонталі на засадах державно-приватного партнерства.

Висновки і пропозиції. Запропонована модель державно-приватного партнерства у соціальній сфері регіону, що дозволить підвищити відповідальність за надання якісних соціальних послуг на усіх рівнях управління. Перспективи подальших досліджень у даному напрямі можуть стосуватися розроблення механізму забезпечення державно-приватного партнерства у сфері розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Список літератури:

1. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / Валерій Михайлович Геєць; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009. – 864 с. – С. 242.
2. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / Валерій Михайлович Геєць; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009. – 864 с. – С. 258.
3. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / Валерій Михайлович Геєць; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009. – 864 с. – С. 259.
4. Євдокименко В.К., Ворошан А.Д. – Чернівці: Прут, 2010. – 292 с. – С. 50.
5. Государственно-частное партнерство: проблемы и перспективы [Электронный ресурс] / В. Г. Варнавский. – Режим доступа : <http://news.liga.net/pr/NR080293.html>
6. Государственно-частное партнерство: новые возможности для развития инфраструктуры в странах с переходной экономикой : материалы междунар. науч.-практ. конф. (Москва, 21-22 окт. 2008 г.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://veb.ru/ru/PPP/pprconfi.html>
7. Розвиток партнерства між місцевою владою та недержавним сектором у сфері надання громадських послуг : монографія / О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, М. Д. Василенко та ін. ; за ред. Ю. П. Лебединського. – Ужгород : Патент, 2003. – 192 с.

Саливончик Е.Н.

Луцкий национальный технический университет

**СИСТЕМА ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА
В СФЕРЕ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ****Аннотация**

В статье приведена система государственно-частного партнерства в сфере развития социальной инфраструктуры региона. Определены основные направления совершенствования институциональных механизмов государственно-частного партнерства в Украине.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, социальная инфраструктура, институты, регион.

Salivonchik O.M.

Lutsk National Technical University

**SYSTEM OF PUBLIC-PRIVATE OF PARTNERSHIP
IN THE SPHERE OF SOCIAL INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT****Summary**

This article presents a system of public-private partnership in the development of social infrastructure in the region. The main directions of improving the institutional mechanisms of public-private partnership in Ukraine.

Keywords: public-private partnerships, social infrastructure, institutions, region.